

VILÁGSZEMLE

írta: Stein, et al. szerkesztő

Napjaink nemzetközi politikai, társadalmi és gazdasági fejleményeit a tőkés rendszer egyre jobban mélyülő általános válsága alakítja. Ezt a válságot a demokratikus országok forradalmi lendületű erősödése még jobban kiélezi. Ha az eseményeket történelmi távlatból szemléljük, látjuk, hogy az imperialista tábor ereje csökken, a demokratikus tábor szilárdul és erősödik. Ma már lényegesen más a helyzet, mint 1918-ban volt. Akkor még csak Oroszország szakította ki magát az imperialista láncból és a tőkés rendszernek sikerült ideiglenesen megszilárdulnia. Ma már a világ lakosságának egynegyede felszabadult és további egynegyede fegyverrel a kezében küzd szabadságáért napról-napra újabb sikereket érve el. Ez a körülmény lényegesen megváltoztatta a nemzetközi politikai helyzetet.

Az imperializmus száz fajta halálos betegség által megtámadott szervezethez hasonló. Mint a halálos beteg, nem bízik orvosában, kurukszlóktól kér segítséget és „csodaszerekben” reménykedik. A haláltusa elkezdődött, a koporsót is ácsolják, a beteg sem hisz már a felépülésében — egyszerűen élni akar még, ha pillanatokig is. Élni, ha milliók halála árán is.

A tőkés rendszer haldoklásának vagyunk szemtanúi. A pusztulásra ítélt rend nem akar letakarodni a történelem színpadáról. Állandó kísérleteket tesz, hogy — akár világégések segítségével — meghosszabbítsa életét. A megszületett új rendszer — a szocializmus — még nem olyan erős, hogy egy lendítéssel eltakaríthatná maga elől az akadályokat. Sokszor még vissza kell vernie a régi kitérés kísérleteit. Azonban a jövő birtoklásának növekvő erejével lépésről lépésre szorítja a régit megásott sírja felé.

Ez a küzdelem a régi és új — a haldokló tőkés rend és a szocializmus — között a világesemények tengelye.

Az elmúlt hónapban túlságosan sok esemény történt és nem nyújthatunk mindjükről kimerítő tájékoztatót. Azonban a két tábor fokozódó hevességű harca úgy csoportosítja az erőket és történéseket, hogy azok az egyik vagy a másik tábor ügyét segítik. Ennek az állításnak igazát legkézzelfoghatóbban a Szovjet Szövetség és a népi demokráciák iránti viszony bizonyítja. Ma a Szovjet Szövetség és a népi demokráciák minden ellensége reakciós — bármilyen mezbe burkolódzik is és minden reakciós fő ellenségének a Szovjet Szövetséget és a népi demokratikus országokat tekint. Másrészt az emberi haladás minden híve barátja a Szovjet Szövetségnek és a népi demokráciának és ezek minden barátja a haladás, az emberi szabadság híve. Harmadik út nincs.

Az eseményeket világméretben kell szemlélünk és elemeznünk. Az USA imperialistái világuralomra törnek. Megakarják valószínűsíteni, ami Hitlernek nem sikerült és nem sikerült még eddig senkinek a történelemben. Ezt a célt szolgálja a gazdasági válság közelgése által még jobban fokozott gazdasági terjeszkedés. A gazdasági hadállásokat katonailag is biztosítani kell. Megfigyelhetjük, hogy az utóbbi időben az USA nagy erőfeszítéseket végez katonai

támpontjainak kiépítésére és újak szerzésére. A Földközi Tengeren amerikai egységek cirkálnak, Afrikában lázas sietséggel folyik a katonai repülőterek és hadászati fontos közlekedési hálózat építése. A Csendes Óceán szigeteit erődítményekké változtatják át. Ahelyett, hogy a teheráni, jaltai és potsdami egyezmények értelmében leszerelnék a legyőzött fasiszta országok hadiiparát, megállítják a háborúban lerombolt országok újjáépítését szolgáló jóvátételek fizetését.

Egyre világosabban kibontakozik egy világtröszt terve amerikai vezénylet alatt. A tőkés világ piacainak és nyersanyagforrásainak újabb felosztásáról van szó és arról a törekvésről, hogy megakadályozzák a szocializmus terjedését. Az egyes országok nagytőkéseiben megvan a hajlandóság, hogy a nagyobb biztonság reményében érdekeltségek és hasznuk jelentős csökkentése árán megvásárolják az amerikai segítséget, elkötyavetyéljék országuk függetlenségét és nemzeti szuverenitását. — de a tömegek életszínvonalának süllyedése és öntudatosodása az imperialista táboron belül is akadályozza e terv megvalósítását.

Bármily óriás eszközökkel rendelkezik is az amerikai imperializmus, az események bebizonyították, hogy a „világ megmentő” tervével szemben fellépő ellenállás legyűrésére egyedül — saját erejével — képtelen. Ezért segítőtársak után néz. És ezen a ponton kiütöközik nemcsak a tömegek ellenállása, hanem az imperialisták közötti ellentét is.

Európában ennek az ellentétnek a német kérdés a gyújtópontja.

Németország ma az európai politikai rendeződés alapvető pontja. Ebben a kérdésben egyúttal legélesebben kiviláglik nemcsak az angol-amerikai ellentét, hanem az angol-amerikai tömb és a többi európai tőkés országok közötti ellentét is. Az imperialisták Németországot föl akarják darabolni, hogy könnyebben hatalmukban tartsák és a maguk katonai támaszpontjává, fegyvertárává és felvonuló területévé tehessek a Szovjet Szövetség és a népi demokráciák országai ellen. Az imperialisták félnék, hogy az egységes Németország gazdaságilag újjászülethet és a világpiacokon versenytársa lehet az amerikai monopolistáknak. Az USA bankárai természetes szövetségeseikre találtak a nyugati megszállási övezet német nagytőkéseiben. Ezeket részben erőszakkal, részben a háború előtti üzleti kapcsolatok révén, részben a demokratikus rendezésből kifolyó államosítással megfélemlítve rábírták, hogy megosszák érdekeltségeiket az amerikai védnökkel. Az iparbárok úgy vélik, hogy ily módon legalább megmarad jövedelmük egy része. Hogy ez a rendezés nem a német nép óhaja, azt láthatjuk a lezajlott össznémet kongresszusból. Ezen résztvettek Schumacheréken kívül az összes német politikai pártok és egyhangúlag a demokratikus és egységes Németország mellett törtek lándzsát. Az már az angol és amerikai „eszményi” demokráciához tartozik, hogy Németország kérdésében meghallgatni sem akarták a német nép képviselőit. Azonban a német nép hallatja hangját. Ez a hang a Ruhr-vidéki sztrájkok, a hajóországi általános sztrájk az angol-amerikai megszállás és a Németország felosztása elleni tüntetések.

Az angol-amerikai ellentét a német kérdésben új állomáshoz érkezett. A „nyugati tömb” megalakításának gondolatát először Churchill vetette fel. Elképzelése szerint ez a tömb — angol vezetés alatt

— fegyver lenne a Szovjet Szövetség és népi demokráciák ellen, de Anglia ezt a tömörülést egyúttal védelmi eszközül is felhasználhatná az USA mohó étvágyával szemben. Az amerikai monopolisták a tőkés világot a maguk érdekeinek megfelelően akarják átszervezni. Ebbe az elgondolásba nem vágott bele az ilyen súlyú angol közvetítés. Ezért a megfelelő gazdasági „hüvelykszorítók” segítségével — emlékezzünk csak a nyári eseményekre — megpuhították az angol nagytőkések. Bevin legutóbbi beszédében elfogadta az USA európai és nemcsak európai botos ispanjának szerepét. A fizetség nem nagy. Bizonyos részesedés reményén kívül az európai üzletből, az USA nagylelkűen megengedte, hogy Anglia néhány évig megtarthassa a saját gyarmati birodalmában élvezett vámkedvezményeit. Ezenkívül kilátásba helyezte, hogy a háború alatt lefogyasztott fontsterling követeléseket feloldja. És ezért az árért — amihez még a kommunista veszedelem elleni hathatós védelem ígérete járul — a labour kormány hajlandó vállalni az imperialista csendőrszerepet ahol erre szükség mutatkozik. Hogy az angol nagytőkések megmenthessék vagyonukat, a szocializálás jelszavával hatalomra került labour kormány eladja az ország függetlenségét, csökkenti az angol termelést és leszorítja a dolgozók életszínvonalát. Nem csoda, hogy az amerikai monopolisták lapjai örömrivalgással fogadták Bevin beszédét. Hogy az angol nép és a polgárság hazaszerető része, valamint az amerikai megszorításoktól és előírásoktól érzékenyen érintett angol nagytőkések mint vélekednek, azt megmutatták a Trade Union tisztújító választásai, amelyek egész sor angol szakszervezet vezetőségébe kommunistákat juttattak. Megmutatták az angol liberális párt sajtója, a katolikus lapok, de még a Times is.

Megállapítható, hogy Bevin beszéde csak a monopolisták körében keltett osztatlan helyeslést. Az angol nép — és nemcsak a nép — a kormány külpolitikájával egyre inkább szembehelyezkedik.

A nagy hűhóval beharangozott dollársegély tárgyalásai lemeztelenítették a kapzsi USA imperializmust. Tavaly nyáron a segélyt kérő államok megállapodtak abban, hogy 30 milliárd dollárra van szükségük. Ezt az összeget Washington első intésére 22 milliárdra leszállították. Truman azután újabb megszorításokat alkalmazott és az összeg 17 milliárdra csökkent azzal, hogy az első tizenöt hónapban 6,8 milliárdot adnak. Később ezt az összeget is 5,5 milliárdra szállították le. Az országokat négy csoportba osztották. Svájc, Portugália és Törökország áruval fizetik a „segélyt”. Svédország, Norvégia és Finnország kölcsönt kapnak. Anglia, Franciaország, Olaszország, Hollandia, Belgia, Luxemburg, Dánia és Izland segélyt és kölcsönt kapnak, Nyugatnémetország pedig ellenszolgáltatás nélküli segélyt. A segélynyújtási feltételekhez tartozik, hogy a kitalandó összegnek csak 2,3 százalékát lehet beruházásokra felhasználni. Ez azt jelenti, hogy a segély amellett, hogy egyéb feltételeivel az illető országokat megfosztja politikai önállóságuktól megállítja gazdasági fejlődésüket és gyarmati sorsra taszítja őket.

Ennek a legszebb példája *Franciaország*. A kormány az ellenállás legkisebb jele nélkül odaveti a népet a 200 család martalékauf és feláldozza az ország nemzeti érdekeit, amikor devalválja a frankot, lemond a Ruhr-vidéki szénről és beleegyezik Trizónia megalapításába. A Frank értékének leszállítása ezenkívül ellentétet támaszt Anglia és Franciaország között. Az olcsóbbá lett francia árú ered-

ményes versenytársa lehet Angliának a külföldi piacon. Milyen jelentőségű ez arról fogalmat alkothatunk, ha tudjuk, hogy Anglia éppen kivitelének fokozásával akar levegőhöz jutni és könnyíteni a dollárgétség ölelése által előállott szorult helyzetében.

Az angol sajtó nagyon idegesen fogadta a hírt és a megjegyzésekből következtetni lehet, hogy a frankot a font követi a leértékelés útján. Ez pedig az általános devalváció kezdete lenne a tőkés államokban. Az amerikai nagytőke így olesó pénzen felvásárolhatja majd az európai part.

Lehetetlen ezen a ponton nem szembeállítani a Szovjet Szövetség és a népi demokráciák országainak pénzügyi politikáját. Itt a pénz megszilárdulása, a dolgozó tömegek életszínvonalának emelése — ott mind ennek ellenkezője.

Palesztina kérdésében ugyanígy kidomborodik az angol-amerikai ellentét. Az Egyesült Nemzetek Szervezete kimondta Palesztina felosztását arab és zsidó államra. Ez a határozat megvalósítja a zsidó nép törvényes törekvését, hogy önálló államot alkothasson.

Tudvalevő, hogy az angolok hosszú éveken át szították az arabok és zsidók közötti ellentétet, hogy így a rendfenntartás ürügye alatt megőrizhessék a számukra fontos terület feletti uralmat. Időközben az amerikai olajtársaságok megvetették lábukat a Közelkeleten és megindult a harc a hadászatiilag fontos pontok birtokáért. Ezt a küzdelmet az USA Anglia ellen folytatta. Truman egészen nyíltan kijelentette, hogy *„Közelkelet a legkényelmesebb szárazföldi, légi és tengeri utak mentén fekszik és az amerikaiak számára ennek a vidéknek óriás gazdasági és hadászati jelentősége van. Az Egyesült Államok belátása szerint cselekszik a Közelkeleten mindentől és mindenkétől függetlenül.”*

A körülmények ilven alakulásában még jobban kiéleződött a két imperialista közötti ellentét. Az arab-zsidó háborúskodás ezt az ellentétet tükrözi vissza. A Szovjet Szövetség a gyarmati népek és országok felszabadításáért száll síkra, az USA a maga érdekeit akarja biztosítani és ezért szavazott Palesztina felosztására és az angolok kivonulására. Az angol kormány a most lejátszódó véres események segítségével akarja megakadályozni az Egyesült Nemzetek Szervezete határozatának végrehajtását. Ebben a tevékenységében az arab reakciós elemekre támaszkodik és megkísérli a polgárháború kirobbantását.

Mennyiben válik Palesztina az imperializmus tartalékából a demokratikus erők részévé az az öntudatos arab és zsidó pártok térhódításától és attól függ, hogy sikerül-e a két nép között mesterségesen támasztott ellentéteket elsímitani és egy harci vonalon szembeállítani őket a külső elnyomó törekvésekkel.

A legtöbb iraki kormányválság ugyancsak az angol és amerikai ellentétet tükrözi vissza, de közrejátsszik abban a népek szabadságvágya is.

Mindenek ellenére a labourista kormány híven követi a washingtoni útmutatásokat és Anglia mai vezetői képtelenek más politikát folytatni mint az USA esatlósának politikáját.

Azonban a tömegek ma már sehol sem tűrik, hogy róluk, de nélkülük döntsenek. Az egész világ demokratikus erői harcolnak az imperialista elnyomatás és háborús szító politika ellen. Európa tőkés országaiban egyik legjelentősebb esemény a németországi

sztrájkhullám. Ezzel kapcsolatban az angolszász propaganda aljas kihíváshoz folyamodott és megszerkesztett egy okiratot, az úgynevezett „M“ tervet. Ezt szerintük a Kommunista Pártok Beográdi Tájékoztató Irodája készítette és útmutatásokat tartalmaz sztrájkok, tüntetések és lázadás szervezésére. A nagy lármával nyilvánosságra hozott „M“ tervet éppen a demokratikus német sajtó leplezte le, mint közönséges hamisítást.

A demokratikus erők megszilárdulásának szempontjából a legjelentősebb esemény, hogy a parlamenti választásokra a két olasz munkáspárt közös listával indult. Az imperialistáknak *Olaszországban* nem sikerült, amit Franciaországban végrehajtottak. Nem sikerült őket verni a munkáspártok közé. Az olasz munkásosztály egysége minden támadást visszavert és még szilárdabbá vált. Az elintézetlen földreform pedig a jelen körülmények között még elevebbé teszi a munkás-paraszt szövetséget és módot ad arra, hogy a parasztság megmozdulása szorosan összekapcsolódjék a munkásság harcával a bel- és külföldi elnyomók ellen. Az olasz Kommunista Párt nemrégiben lezajlott kongresszusa fényes tanúbizonysága volt az olasz dolgozó nép harci kedvének és fontos állomása a munkás-egység kialakulásának.

A demokratikus fejlődés tengelyében mindenütt a munkásosztály egysége áll és ezen túl a munkás-paraszt szövetség. A munkásosztálynak nem lehet két pártja. A külön pártok fennállása megkönnyíti a tőkések befolyását a munkásmozgalomra, a jobboldali szocialisták pedig egyenesen az idegen imperialisták érdekeit képviselik. Éppen ezért kell örömmel üdvözölnünk, hogy az egységes román munkáspárt megalakulása után a politikai egység gondolata a magyar munkásság körében is egyre inkább gyökeret vert és megvalósulásához közeledik.

A görög demokratikus kormány megalakulása a szabadságáért harcoló görög nép nagy győzelme és jelentős állomás a háború fejlődésében. A kormány megalakulása, a demokratikus hadsereg sorozatos sikerei ismételten bizonyítják, hogy az egységes és szabadságáért harcoló nép legyőzhetetlen. Az angol és amerikai imperialisták a demokratikus kormány megalakulását a háború kiterjesztésére akarták felhasználni, amikor kijelentették, hogy a Markosz kormány elismerése a kelet-európai országok részéről súlyosan veszélyeztetné a békét. Ezzel kapcsolatban megállapíthatjuk, hogy a népi demokrácia országait nem befolyásolja az imperialista kihívás és akkor ismerjük el a Markosz kormányt, amikor ezt célszerűnek látják. Mindenesetre az angol és amerikai kormány állásfoglalása arra jó volt, hogy leleplezze őket a világ dolgozói előtt, leleplezze, hogy az imperialisták mindent megkísérelnek a fasiszmus megsegítésére.

A kínai népi hadsereg győzelmei bámulatba ejtették a világot. Mao Ce Tung, a kínai nép vezére bejelentette, hogy „*Kína történelmének fordulópontjához érkezett. Ezen a ponton elkezdődik Csang Kai Sek húszéves ellenforradalmi uralmának megsemmisítése. Ezen a ponton megkezdődik a több mint száz éves imperialista uralom megsemmisítése Kínában.*“ A kínai népfelszabadító hadsereg sorozatos győzelmei azt mutatják, hogy az imperialisták hódító terveik kudarcot vallanak ott, ahol az egész nép küzd a szabadságáért. A demokratikus erők kínai győzelme nagy jelentőségű már azért is, mert a világnak olyan részén folynak ezek a harcok, ahol fél mil-

líárd ember él gyarmati rabságban. Az elnyomott Ázsia megmozdult, Kína, Vietnam, Indonézia véres sebek az imperializmus testén és a demokratikus tábor kimeríthetetlen erőtartálékainak és legyőzhetetlenségének bizonyítéka.

Az imperialista tábor erői csökkennek. Láthatjuk, hogy ez a tábor belülről távolról sem egységes és képtelen uralmát az eddigi eszközökkel fenntartani. Ez a tény sarkalja háborús uszításait, mert azt reméli, hogy ily módon meghosszabbíthatja életét.

A demokratikus tábor merőben más képet mutat.

A népi demokrácia országainak szövetségi szerződése a béke szilárd bástyája. Hogy nem szláv tömb készül, azt legvilágosabban Magyarország és Románia szövetsége mutatja. Azonban tudnunk kell, hogy a Duna-medencei országainak egymáshoz való viszonyában beállott örvendetes változások csak „a minden országon belül és általában a nemzetközi viszonyokban bekövetkezett nagy és jelentőségteljes változások eredményeképpen jöhetnek létre... A Balkánon és a Duna-völgyben végeszakadt a hosszantartó véres és kegyetlen imperialista játéknak.” (Kardely). És nem véletlen, hogy a szerződések megkötését a tőkés világ eszeveszett rágalom-hadjáratával és elégedetlenséggel kíséri.

Hazánk határain ma mindenütt barátok állnak. Ezek a szerződések biztositják, hogy ahol a népek veszik kezükbe sorsuk alakítását, ott megszilárdul a béke és a határokon belül megindulhat az építés.

Amíg az imperialisták a tőkés rendszer általános válságából kiutat keresve rohamot indítanak a munkásosztály, a dolgozó nép letérdeke ellen és más népek legázásába vetik reményüket, addig a népi demokráciák országai mindenekelett saját erejükben bíznak. Ezenfelül egymás barátságában és a világ demokratikus erőinek megszilárdulásában.

A jóvátétel kérdésében, a trieszti kormányzó kérdésében, az Amerikában visszatartott jugoszláv arany kérdésében bebizonyult, hogy népeink semmit se várhatnak az egykori nyugati háborús szövetségeseik mai kormányaitól. Tito marsal legutóbbi beszédében leszögezte, hogy az imperialista tábor az imperialista országok uralkodó érdekcsoportjai veszélyeztetik a békét, uszítanak és háborúra készülődnek és minden eszközzel támogatják a tegnapi ellenségeket. „Ezek az urak — mondotta Tito marsal — szívük mélyéből gyűlölnék bennünket. Gyűlölik alkotó munkánkat, sikereinket, békés fejlődésünket és egységünkben rejlő erőnket.”

A mai helyzetben mindannyiunk kötelessége a megfeszített munka népeink és országunk javára a kitartó harc tervünk sikeréért. Ha békét akarunk, erőseknek kell lennünk és erőt mutatni azoknak, akik csak ez előtt hajlanak meg. Az imperialisták egyetlen érvet ismernek: az erő érvét. A dolgozók ereje szervezettségükben, tömör soraikban és az imperializmus ellen határozott kiállásukban van.

„A népek itt élükön a nagy Szovjet Szövetséggel egyesültek abban a szilárd eltökéltségben, hogy biztositják békés fejlődésüket és megőrzik a békét.” (Kardely)

1948. január 31.